

DAVID ČERNÝ

25 tajemství Prahy

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné
či elektronické knihy nesmí být reprodukována
a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě
bez předchozího písemného souhlasu nakladatele.
Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

DAVID ČERNÝ **25 TAJEMSTVÍ PRAHY**

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 7077. publikaci

Odpovědná redaktorka Alice Zavadilová
Sazba a grafická úprava Anita Ponešová
Jazyková korektura Pavlína Zelníčková
Fotografie na obálce Lenka Petruželová
Fotografie v textu Honza Altner, David Černý,
Karel Dobeš, Martin Frouz, Eugen Kukla,
Veronika Pilařová, Kamil Procházka,
Olga Smrčková, Tomáš Sysel
*Poděkování za poskytnutí fotografií orloje
patří Magistrátu hlavního města Prahy*

Počet stran 120
První vydání, Praha 2018
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a. s., 2018
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2018

ISBN 971-80-271-2390-2 (ePub)
ISBN 978-80-271-2389-6 (pdf)
ISBN 978-80-271-0581-6 (print)

25
tajemství
Prahy

David Černý

OBSAH:

Obsah	6
Úvod	11
1 Tajemství Malostranského hřbitova	15
Legenda o svaté holčičce	
2 Když stály v Praze orloje dva	18
O zapomenutých hodinách na Novoměstské radnici	
3 Seříd'te si hodiny	22
Podle pražského poledníku je to snadné	
4 Jak se čte orloj	27
Co je čas staročeský, babylonský, italský nebo hvězdný?	
5 Numerologie Karlova mostu	36
Karlův most je postaven v souladu s nebeským řádem	
6 Bruncvíkova socha na Karlově mostě	40
Hraniční patník mezi Starým Městem a Malou Stranou	
7 Předchůdce Karlova mostu	44
Do dnešních dnů se můžete po Juditině mostě projít	
8 Čtyři sféry Staroměstské mostecké věže	48
Ochrana před démony	
9 Pražské mystérium	52
Když slunce zapadá do hrobky králů	
10 Balkonek u Karlova mostu	56
Obraz Panny Marie, tajemné válečky a věčné světýlko	
11 Staroměstský jez	60
Pomník sporů mezi plavci a mlynáři	
12 Magický střed města	64
Rotunda Nalezení sv. Kříže	

13 Záhadná mumie	68
Marie Electa od Ježíše na Hradčanském náměstí	
14 Prkna z popraviště 27 českých pánů	72
Slouží jako schodiště v Nemocnici Na Františku	
15 Když promluví Zikmund	76
Největší zvon království	
16 Fascinující krása Nového Světa	82
Vesnice v srdci města	
17 Do Národního divadla po vodě	86
Tajemný tunel v nábrežní zdi	
18 Jak číst pražské limnigrafy	90
Hodiny, které hlídají řeku	
19 Most inteligence	92
Nejdražší květináč na světě	
20 Zapomenutý park v Edenu	96
Pětikilometrová horská dráha	
21 Příští stanice: Klárov	98
Stanice a tunely metra, které nikam nevedou	
22 Zapomenutá stavba	100
Jedna z největších synagog světa stála na Vinohradech	
23 Nejstarší pražská lanovka	104
Vozila Pražany na Letnou	
24 Když ještě stál stadion Slavie na Letné	106
Plán byla sídlem hned tří pražských fotbalových klubů	
25 Víte, kde je největší pražský kryt?	110
16 pater pod pražským Strahovem	

Foto: Karel Dobeš

Mé milé ženě Tereze
a nejhodnějším dětem
Josefínce a Matějovi

25

tajemství Prahy

Foto: Eugen Kukla

DAVID ČERNÝ pochází ze staré pražské rodiny, která po staletí provozovala pekařství v Petřské čtvrti. V současné době vede projekt Miluju Prahu, který se zabývá krásami města. David stále žije na Starém Městě nedaleko Staroměstského náměstí.

Praha je město plné lidí, kteří tvoří mnoho příběhů. Některé nenávratně mizí v pění dní, jiné jsou ale jen pozapomenuty a dobrý pozorovatel je může opět uvést v život. V Praze přitom stačí jen zvednout hlavu a dívat se. Vyprávění jsou zde více než jinde uchována v paměti města – v jeho domech, ulicích či náměstích.

Jako když si stoupnete na roh Křižovnického náměstí a pohlédnete směrem k řece kolem zdi Křižovnického kláštera: najednou spatříte starodávňý Juditin most, který zmizel jen zdánlivě, jeho tvar je v půdorysu města dodnes dobře čitelný. A dokonce se po něm dodnes můžete projít, jakkoli chodci mnohdy ani netuší, že překonávají kanál mezi vltavským břehem a Křižovnickým ostrovem právě po Juditině mostě.

Když mi pan Rudolf Skřivan z domu U Obrázku Panny Marie na malostranské Kampě vyprávěl, že se po dlouhých 56 letech našly lampičky, které vždy zdobily jeden z nejfotografovanějších balkonků

světa a které musely být odstraněny kvůli zpupnosti komunistické moci, potvrdilo se mi, že milovaná Praha se jen tak nedá. Vše vrátí do patřičných mezí, i když to třeba chvíli trvá, a pro naši potěchu vytvoří další příběh, který se bude vyprávět těm, kdo chtějí naslouchat a číst v zákruťkách a symbolice tisíciletého města nad Vltavou. Praha má tu výhodu, že tu byla před námi a bude i po nás. Může být tedy trpělivá.

Rozeběhu se mi srdce, když jsem vstoupil malými dvířky pod kalendářní deskou orloje do útrob hodinového stroje, který měří na Staroměstském náměstí po staletí běh času a kde smrtka odměřuje naše pozemské bytí. S rozechvěním jsem se dotýkal ozubených kol, o která se stará orlojník pan Petr Skála, a poslouchal jeho vyprávění o měření času. O přesnosti hodin z patnáctého století, o dokonalosti stroje – o čase staročeském, babylonském či italském.

A pak tu máme pražské mystérium, nebeský dynastický podpis tvůrce města Karla IV. V den letního slunovratu při pohledu od Staroměstské mostecké věže slunce nejdříve projde věží nad hrobem

svatého Václava, pokračuje do lucerny věže nad hrobem svatého Vojtěcha, aby zapadlo do míst, kde jsou uloženy ostatky patrona katedrály i mostu svatého Víta. Slunce je světlo – tedy lux – a hrad je Burg. Tušíte správně, je to kosmický pozdrav otce vlasti, českého krále Karla IV. Lucemburského (lux + Burg), napříč staletími. A přestože kvůli tomuto výjevu byl Karlův most posunut proti mostu Juditinu, mnozí Pražané zapomněli, že svatý Vít je nejen patron katedrály, ale i mostu, nebeského ohně, ba i slunovratu. Toto nebeské dílo bylo vystavěno na jeho i Karlovu počest – majestátní Staroměstská věž, kamenný most a katedrála v dokonalé slunovratové symbióze.

Zvu vás na výlet po skrytých nebo už zapomenutých tajemstvích milovaného města Prahy.

David Černý

Foto: Karel Dobeš

Foto: David Černý

Náhrobek od sochaře Jana Maxe, který zaplatil neznámý šlechtic z Velkopřevorského náměstí, do dnešních dnů přitahuje pozornost dětí, které věří, že jim svatá holčička může pomoci.

Tajemství Malostranského hřbitova

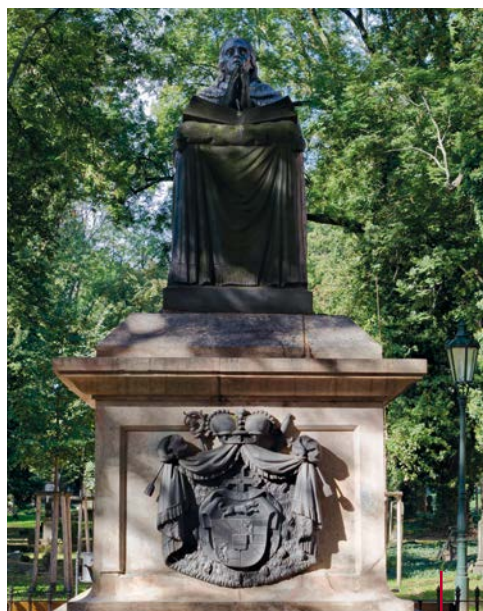
Legenda o svaté holčičce

Malostranský hřbitov je pozoruhodné místo na rozhraní čtvrtí Smíchov a Košíře. Je sevřen mezi dvěma velmi rušnými výpadovkami – ulicemi Plzeňskou a Vrchlického. Neleží tedy na Malé Straně, ale daleko za jejími hradbami. Už od konce 19. století se zde nepohrývá a hřbitovu mnohokrát hrozil zánik. Však by se dal snadno rozparcelovat a zastavět.

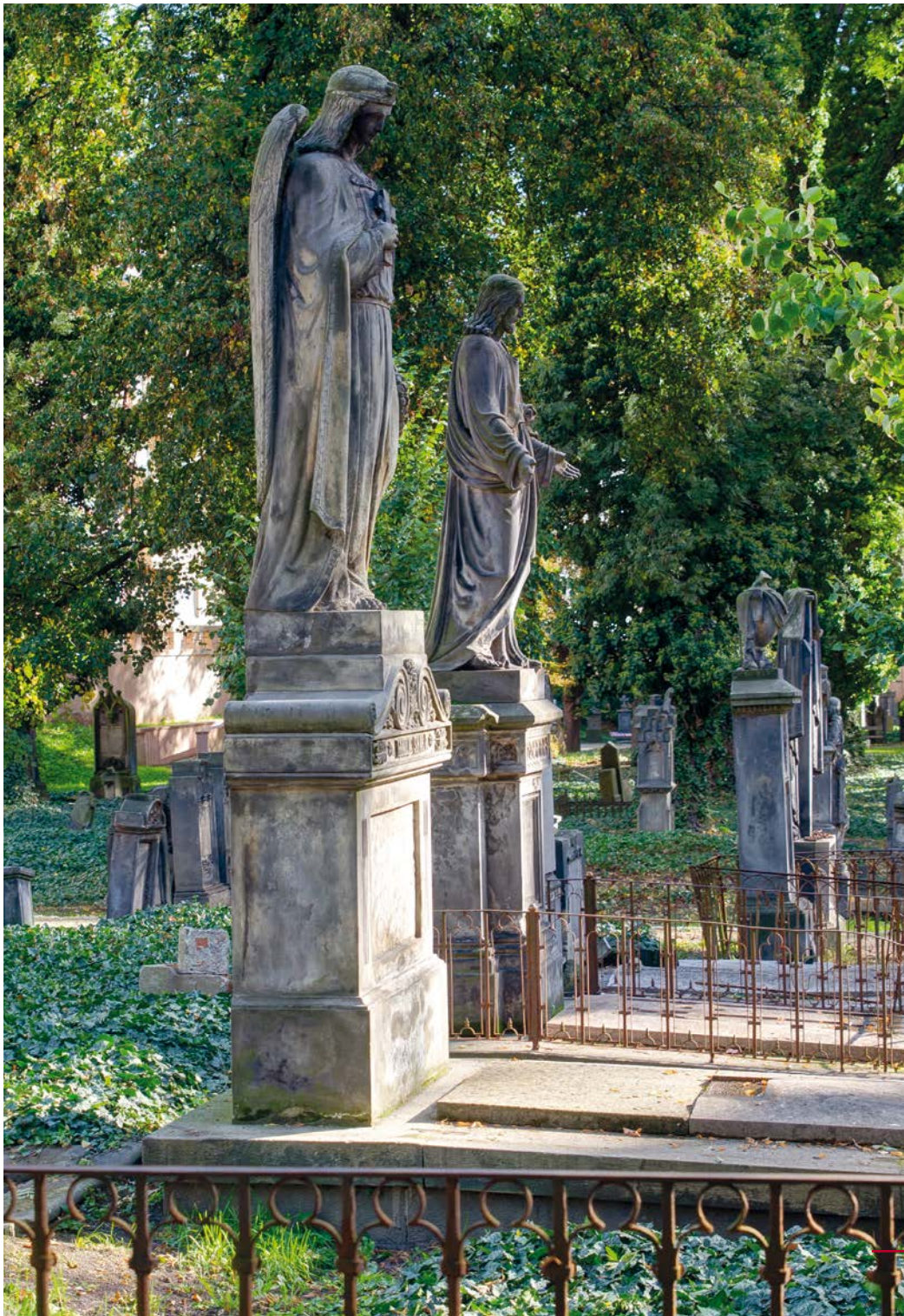
Nejnavštěvovanějším místem hřbitova je nejmenší ze všech hrobů – náhrobek děvčátka, které se jmenovalo Anička Degenová. Holčička zemřela ve věku tří let. Její překrásný a dojemný náhrobek vytvořil v roce 1851 na objednávku jistého velmože z Velkopřevorského náměstí sochař Jan Max.

Na vybledlém nápisu čteme: „Anna Degenová (1848–1851), dcera c. k. strážmistra a nádenice.“ Aniččini rodiče jsou pochováni v hrobě jen o kousek dál.

Když se v nebi rozdělávaly duše pro čerstvě narozené děti, stala se podle legendy chyba. Andělé omylem dali Aničce místo lidské duše duši andělskou. A tak když děvčátko přicházelo na svět, zářila na nebesích jasná hvězda, ptáci radostně švitořili, rozkvetly květiny i stromy

Litínový náhrobek klečícího biskupa Leopolda Thun-Hohensteina dominuje celému hřbitovu.

v širokém okolí. Zdálo se, že se příroda raduje z příchodu andělského dítěte.

Malinká Anička překypovala dobrotou, zvala domů žebráky i zloděje. Dala jim vždy vše, co mohla. Rodičům říkala, že prostě v srdci cítí, že musí pomáhat. Podle legendy Anička rozuměla řeči zvířat i květin. Pozemský život byl ale pro andělskou duši příliš velkým břemenem. Lidé si nedokázali vážít nebeské dobroty a lásky. A tak když si jednou Anička hrála v okně s hadrovou panenkou, velký poryv větru jí vyfoukl hračku z ruky. Holčička se po hadřence natahovala, až vypadla z třetího patra na zem. Byla na místě mrtvá. Bůh se smiloval nad jejím pozemským utrpením. Vzal si mladičkou andělskou duši zpět.

„Když viděla, že má nemocné dítě hlad nebo že trpí nedostatkem, ani chvíli nepřemýšlela, běžela k nejbližším dveřím a zatloukla na ně... Jednou žádala mouku, jindy ovoce, potřetí prosila o teplejší houni nebo o peřinku pod hlavu.“ Sousedé ani nevěděli proč, ale Aniččiným prosbám vždy vyhověli. Za to, jak obětavě se staralo o druhé, si děvčátko vysloužilo přezdívku svatá holčička.

Anička ale pomáhá i po své smrti. Vypráví se, že zachránila obyvatelky sirotčince Pod Petřínem. Jedna z chovankyň v noci utekla na Malostranský hřbitov, aby poprosila svatou holčičku o uzdravení. Ostatní dívky a řádové sestry vycho-

vatelky se jí vypravily hledat. A zrovna tehdy uhořel do sirotčince blesk. Pokud by zůstaly děti a jejich vychovatelky v budově, nepřežily by.

Děti na holčičku nezapomněly. K jejímu náhrobku nosí dodnes hračky, svaté obrázky, květiny a prosí Aninku o pomoc. Dodnes bývá o dušičkách její náhrobek pokryt svíčkami a květinami.

Kdo leží na hřbitově

Malebný Malostranský hřbitov se nachází nedaleko rušné křižovatky Anděl na rozhraní pražských čtvrtí Smíchov a Košíře.

Přestože jej v dnešní době svírají dvě rušné tepny (ulice Plzeňská a Vrchlického), představuje oázu klidu uprostřed velkoměsta. Ve stínu starých stromů zde odpočívají význační představitelé osvicenství a národního obrození jako Ignác Cornova, Jakub Tandler, Gustav Pflieger Moravský či Václav Pešina z Čechorodu, významní architekti, sochaři a malíři, například Dietzenhofrové, Platzerové, Antonín a Václav Mánesovi, Adolf Kosárek a Vincenc Morstadt, či generace přátel a citelů díla W. A. Mozarta: František X. Dušek a Josefína Dušková, Jan Vitásek či Václav Tomášek.

Na Malostranském hřbitově se nepohřívá už od konce 19. století.

Když stály v Praze orloje dva

O zapomenutých hodinách na Novoměstské radnici

Foto: archiv Davida Čermého

Druhý pražský orloj vznikl zřejmě kvůli starodávné řevnivosti mezi Starým a Novým Městem pražským. Města byla samostatná až do roku 1784. Měla rozdílné právní řády a ve středověku i měrné jednotky. Teprve v roce 1784 se čtyři pražská města – Staré Město, Nové Město, Malá Strana a Hradčany – sjednotila v jednu Prahu. Ostatně druhý pražský orloj, který byl na věži Novoměstské radnice, byl odstraněn právě koncem 18. století. Staroměstský orloj unikl podobnému osudu jen tak tak.

*Orloj na Novoměstské radnici
byl odstraněn na konci 18. století.*

*Zbytky po hodinách na věži Novoměstské
radnice jsou už dnes téměř neviditelné.*